

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► **B**

PADOMES REGULA (EK) Nr. 1099/2009
(2009. gada 24. septembris)
par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā
(Dokuments attiecas uz EEZ)
(OV L 303, 18.11.2009., 1. lpp.)

Grozīta ar:

		Oficiālais Vēstnesis		
		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/625 (2017. gada 15. marts)	L 95	1	7.4.2017.
► <u>M2</u>	Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/723 (2018. gada 16. maijs)	L 122	11	17.5.2018.

Labota ar:

- **C1** Kļūdu labojums, OV L 137, 24.5.2017., 40. lpp. (2017/625)

PADOMES REGULA (EK) Nr. 1099/2009

(2009. gada 24. septembris)

par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

I NODAĻA

PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Šajā regulā paredzēti noteikumi to dzīvnieku nonāvēšanai, kurus audzē vai tur pārtikas, vilnas, ādas, kažokādu vai citu produktu ražošanai, kā arī dzīvnieku nonāvēšanai piespiedu kaušanas nolūkā un attiecībā uz saistītām darbībām.

Tomēr attiecībā uz zivīm piemērojamas tikai 3. panta 1. punktā izklāstītās prasības.

2. Regulas II nodaļa, izņemot 3. panta 1. un 2. punktu, III nodaļa un IV nodaļa, izņemot 19. pantu, nav piemērojama ārkārtas nonāvēšanas gadījumā ārpus kautuves vai apstākļos, kad šo noteikumu ievērošana radītu tūlītēju un nopietnu apdraudējumu cilvēku veselībai vai drošībai.

3. Šo regulu nepiemēro:

a) gadījumos, kad dzīvniekus nonāvē:

- i) zinātnisku eksperimentu laikā, ko veic kompetentās iestādes uzraudzībā;
- ii) medībās vai amatierzvejā;
- iii) kultūras vai sporta pasākumu laikā;

b) mājputniem, trušiem un zaķiem, kurus to īpašnieks nokauj ārpus kautuves privātam patēriņam mājās.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā lietotas šādas definīcijas:

- a) “nonāvēšana” nozīmē jebkuru tīši uzsāktu procesu, kas izraisa dzīvnieka nāvi;
- b) “saistītas darbības” nozīmē, piemēram, apiešanos ar dzīvniekiem, izvietošanu, savaldīšanu, apdullināšanu un atasiņošanu, ko veic apstākļos un vietā, kur dzīvniekus nonāvē;
- c) “dzīvnieks” nozīmē jebkuru mugurkaulnieku, izņemot rāpuļus un abiniekus;
- d) “ārkārtas nonāvēšana” nozīmē tādu dzīvnieku nonāvēšanu, kuri ir ievainoti vai saslīmuši, un šo iemeslu dēļ viņi pakļauti stiprām sāpēm vai ciešanām, un praktiski nav iespējams remdēt šīs sāpes vai ciešanas;

▼B

- e) “izvietošana” nozīmē dzīvnieku turēšanu ar kautuves darbību saistītos un tai piederošos staļļos, aplokos, nojumēs vai laukumos;
- f) “apdullināšana” nozīmē jebkuru tīši radītu procesu, kas izraisa samaņas un jušanas zudumu bez sāpēm, ietverot jebkuru procesu, kas var izraisīt tūlītēju nāvi;
- g) “religijsks rituāls” nozīmē darbību virkni, kas saistīta ar dzīvnieku nokaušanu, kura paredzēta reliģijā;
- h) “kultūras vai sporta pasākumi” nozīmē pasākumus, kuri pēc to būtības vai lielā mērā saistīti ar senām kultūras tradīcijām vai sporta nodarbībām, tostarp skriešanās sacīkstes vai citus sacensības veidus, kas nav gaļas ražošana vai citu dzīvnieku produktu ražošana, vai kuros šī ražošana ir maznozīmīga salīdzinājumā ar pasākumu kā tādu un neatstāj būtisku saimniecisku iespaidu;
- i) “standarta darba procedūras” nozīmē rakstisku instrukciju kopumu, kas paredzēts konkrētas funkcijas vai standarta vienotai izpildei;
- j) “kaušana” nozīmē tādu dzīvnieku nonāvēšanu, kas paredzēti cilvēku patēriņam;
- k) “kautuve” nozīmē jebkuru uzņēmumu, ko izmanto sauszemes dzīvnieku kaušanai un kas ietilpst Regulas (EK) Nr. 853/2004 darbības jomā;
- l) “uzņēmējs” nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas atbildīga par uzņēmumu, kurā veic dzīvnieku nonāvēšanu vai jebkādas saistītas darbības, kas ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā;
- m) “kažokzvēri” nozīmē zīdītāju klases dzīvniekus, kurus galvenokārt audzē kažokādas ieguvei, piemēram, ūdeles, seski, lapsas, jenoti, nutrijas un šinšillas;
- n) “piespiedu kaušana” nozīmē dzīvnieku nonāvēšanas procesu sabiedrības veselības, dzīvnieku veselības, dzīvnieku labturības vai vides aizsardzības nolūkos, ko veic kompetentās iestādes uzraudzībā;
- o) “mājputni” nozīmē saimniecībā audzētus putnus, ietverot putnus, kas netiek uzskatīti par mājputniem, bet kuri tiek turēti kā mājputni, izņemot skrējējputnus;
- p) “savaldīšana” nozīmē dzīvnieka pakļaušanu jebkādi procedūrai ar mērķi ierobežot tā kustības, aiztaupot tam jebkādas sāpes, bailes vai satraukumu, no kā iespējams izvairīties, lai veicinātu apdullināšanas un nonāvēšanas efektivitāti;

▼ **M1**

- q) “kompetentās iestādes” ir kompetentās iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas ► **C1** (ES) 2017/625 ◄ ⁽¹⁾ 3. panta 3) punktā;

▼ **B**

- r) “muguras smadzeņu iznīcināšana” ir centrālās nervu sistēmas audu un muguras smadzeņu pārraušana, izmantojot garu stienveida instrumentu, ievadot to galvaskausa dobumā.

II NODAĻA

VISPĀRĪGAS PRASĪBAS

3. pants

Vispārīgās prasības attiecībā uz nonāvēšanu un saistītām darbībām

1. Dzīvniekiem aiztaupa jebkuras sāpes, stresu vai ciešanas, no kurām nonāvēšanas laikā vai saistītas darbības veikšanas laikā iespējams izvairīties.

2. Šā panta 1. punkta īstenošanai uzņēmēji veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) dzīvniekiem ir nodrošināts fizisks komforts un aizsardzība, turot tos tīrus un atbilstīgā temperatūrā un pasargājot no kritieniem vai paslīdēšanas;
- b) dzīvnieki ir pasargāti no ievainojumiem;
- c) dzīvnieki ir aprūpēti un izmitināti, ņemot vērā viņu parasto uzvedību;
- d) dzīvniekiem nav vērojamas sāpju, baiļu vai anormālas uzvedības pazīmes, no kurām var izvairīties;
- e) dzīvnieki necieš no ilgstoša barības vai ūdens trūkuma;
- f) tie ir pasargāti no saskares ar citiem dzīvniekiem, kas varētu kaitēt to labturībai, ja no tā ir iespējams izvairīties.

3. Iekārtas, ko izmanto nonāvēšanai un saistītu darbību veikšanai, projektē, pielieto un uztur tādā kārtībā, lai tās nodrošinātu atbilstību 1. un 2. punktā noteiktajām prasībām saskaņā ar paredzamo iekārtas noslodzi visa gada garumā.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula ► **C1** (ES) 2017/625 ◄ (2017. gada 15. marts) par oficiālajām kontrolēm un citām oficiālajām darbībām, kuras veic, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti pārtikas un barības aprites tiesību akti, noteikumi par dzīvnieku veselību un labturību, augu veselību un augu aizsardzības līdzekļiem, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 999/2001, (EK) Nr. 396/2005, (EK) Nr. 1069/2009, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 un (ES) 2016/2031, Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2005 un (EK) Nr. 1099/2009 un Padomes Direktīvas 98/58/EK, 1999/74/EK, 2007/43/EK, 2008/119/EK un 2008/120/EK, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 854/2004 un (EK) Nr. 882/2004, Padomes Direktīvas 89/608/EEK, 89/662/EEK, 90/425/EEK, 91/496/EEK, 96/23/EK, 96/93/EK, 97/78/EK un Padomes Lēmumu 92/438/EEK (Oficiālo kontroļu regula) (► **C1** OV L 95, 7.4.2017., 1. lpp ◄).

▼B*4. pants***Apdullināšanas paņēmieni**

1. Dzīvniekus nonāvē tikai pēc tam, kad tie ir apdullināti atbilstīgi I pielikumā izklāstītajiem paņēmieniem un specifiskām prasībām, kas saistītas ar šo paņēmieni piemērošanu. Samaņas un jutīguma zudumu saglabā līdz pat dzīvnieka nāvei.

Izmantojot I pielikumā minētos paņēmienus, kuru rezultātā neiestājas tūlītēja nāve (turpmāk "vienkārša apdullināšana"), pēc iespējas ātrāk pēc tiem īsteno procedūru, kas nodrošina nāvi, piemēram, izteicina asinis, pārgriež muguras smadzenes, izdara nāvējošu elektriskās strāvas triecienu vai ilgstoši pakļauj anoksijai.

2. Regulas I pielikumu var grozīt, pamatojoties uz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes atzinumu un saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru, ņemot vērā zinātnes un tehnikas progresu.

Visi šādi grozījumi nodrošina tādu dzīvnieku labturības pakāpi, kas ir vismaz līdzvērtīga tai, ko var nodrošināt ar esošajiem paņēmieniem.

3. Var pieņemt Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz paņēmieniem, kas minēti I pielikumā, saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

4. Gadījumā, ja dzīvniekus pakļauj īpašām kaušanas metodēm, ko nosaka reliģiski rituāli, 1. punkta prasības nav spēkā ar noteikumu, ka kaušana notiek kautuvē.

*5. pants***Apdullināšanas pārbaudes**

1. Uzņēmēji nodrošina, ka personas, kas atbildīgas par apdullināšanu, vai citi norīkoti darbinieki veic regulāras pārbaudes, lai nodrošinātu, ka dzīvniekiem nav vērojamas nekādas samaņas vai jutīguma pazīmes laikā posmā starp apdullināšanas procesa beigām un nāvi.

Šīs pārbaudes veic pietiekami reprezentatīvai dzīvnieku izlasei un to biežumu nosaka, ņemot vērā iepriekšējo pārbažu rezultātus un jebkurus citus apstākļus, kas var ietekmēt apdullināšanas procesa efektivitāti.

Ja pārbažu rezultāti liecina, ka dzīvnieks nav pienācīgi apdullināts, par apdullināšanu atbildīgā persona nekavējoties veic vajadzīgos pasākumus, kā norādīts standarta darbības procedūrās, kas izstrādātas saskaņā ar 6. panta 2. punktu.

2. Ja, piemērojot 4. panta 4. punktu, dzīvniekus nonāvē, iepriekš tos neapdullinot, personas, kas atbildīgas par kaušanu, veic sistemātiskas pārbaudes, lai nodrošinātu to, ka dzīvnieki neizrāda nekādas samaņas vai jutības pazīmes, pirms tos atbrīvo no savaldīšanas iekārtām, un neizrāda nekādas dzīvības pazīmes, pirms sāk apstrādi vai plaucēšanu.

▼B

3. Piemērojot šā panta 1. un 2. punktu, uzņēmēji drīkst izmantot pārbaudes procedūras, kuras izklāstītas labas prakses rokasgrāmatās, kas minētas 13. pantā.

4. Atbilstīgos gadījumos, ņemot vērā dažu apdullināšanas paņēmieni augsto uzticamības pakāpi un pamatojoties uz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes atzinumu, saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru var pieņemt atkāpes no 1. punktā izklāstītajām prasībām.

*6. pants***Standarta darba procedūras**

1. Uzņēmēji savlaicīgi plāno dzīvnieku nonāvēšanu un saistītās darbības un izpilda tās saskaņā ar standarta darba procedūrām.

2. Uzņēmēji sastāda un izpilda šādas standarta darba procedūras, lai nodrošinātu, ka nonāvēšana un saistītās darbības tiek veiktas saskaņā ar 3. panta 1. punktu.

Attiecībā uz apdullināšanu, veicot standarta darba procedūras:

- a) ņem vērā ražotāju ieteikumus;
- b) pamatojoties uz pieejamām zinātniskām atziņām, katram izmantotajam apdullināšanas paņēmienam nosaka galvenos parametrus, kas minēti I pielikuma I nodaļā, nodrošinot to iedarbīgumu dzīvnieku apdullināšanā;
- c) norāda, kādi pasākumi jāveic, ja 5. pantā minētās pārbaudes liecina, ka dzīvnieks nav pienācīgi apdullināts vai gadījumā, ja dzīvniekus kauj saskaņā ar 4. panta 4. punktu, – ka dzīvnieks joprojām uzrāda dzīvības pazīmes.

3. Šā panta 2. punkta vajadzībām uzņēmējs drīkst izmantot standarta darba procedūras, kuras izklāstītas labas prakses rokasgrāmatās, kas minētas 13. pantā.

4. Uzņēmēji savas standarta darba procedūras pēc pieprasījuma dara pieejamas kompetentajai iestādei.

*7. pants***Kvalifikācijas pakāpe un sertifikāts**

1. Nonāvēšanu un saistītās darbības veic tikai tādas personas, kurām ir atbilstīga kvalifikācija uzdevuma veikšanai, neradot dzīvniekiem sāpes, stresu vai ciešanas, no kā var izvairīties.

2. Kā paredzēts 21. pantā, uzņēmumi nodrošina, ka turpmāk norādītās kaušanas darbības veic tikai tādas personas, kam izsniegts kvalifikācijas sertifikāts šādu darbību veikšanai, kurā norādīta personas piemērotība veikt šīs darbības saskaņā ar šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem:

▼B

- a) apiešanās ar dzīvniekiem un to aprūpe pirms to savaldīšanas;
- b) dzīvnieku savaldīšana apdullināšanas vai nonāvēšanas nolūkā;
- c) dzīvnieku apdullināšana;
- d) efektīvas apdullināšanas novērtēšana;
- e) dzīvu dzīvnieku iekāršana važās vai pacelšana;
- f) dzīvu dzīvnieku atasiņošana;
- g) kaušana saskaņā ar 4. panta 4. punktu.

3. Neskarot šā panta 1. punktā izklāstīto pienākumu, kažokzvēru nonāvēšanu veic tādu personu klātbūtnē un tiešā uzraudzībā, kam izsniegts 21. pantā minētais kvalifikācijas sertifikāts, kas izdota visām tām darbībām, ko veic viņa pārraudzībā. Kažokzvēru audzētavu uzņēmēji savlaicīgi informē kompetento iestādi par to, kad paredzēts nonāvēt dzīvniekus.

*8. pants***Instrukcijas savaldīšanas un apdullināšanas iekārtu lietošanai**

Produktus, ko tirgo vai reklamē kā savaldīšanas vai apdullināšanas iekārtas, pārdod tikai tad, ja tiem pievienota pienācīga instrukcija par to lietošanu tādā veidā, kas nodrošina optimālus apstākļus dzīvnieku labturībai. Minētās instrukcijas ražotāji publisko arī ar interneta palīdzību.

Šajās instrukcijās konkrēti norāda:

- a) to dzīvnieku sugas, kategorijas, daudzumu un/vai svaru, kam iekārtu paredzēts lietot;
- b) ieteicamos parametrus dažādiem lietošanas apstākļiem, tostarp galvenos parametrus, kas minēti I pielikuma I nodaļā;
- c) pārraudzības metodi apdullināšanas iekārtu darbības efektivitātes noteikšanai, kas attiecas uz šajā regulā minēto noteikumu izpildi;
- d) ieteikumus apdullināšanas iekārtu apkopei un vajadzības gadījumā – kalibrēšanai.

*9. pants***Savaldīšanas un apdullināšanas iekārtu izmantošana**

1. Uzņēmēji nodrošina, ka visām iekārtām, ko lieto dzīvnieku savaldīšanai vai apdullināšanai, apkopi un pārbaudes veic atbilstīgi ražotāju instrukcijām un to dara personas, kas apmācītas konkrēti šim mērķim.

Uzņēmēji reģistrē datus par veiktajām apkopēm. Šos reģistrus uzglabā vismaz vienu gadu un pēc pieprasījuma dara pieejamus kompetentajai iestādei.

▼B

2. Uzņēmēji nodrošina, ka apdullināšanas darbību laikā uz vietas un nekavējoties ir pieejama atbilstīga rezerves iekārta, kuru izmanto gadījumā, ja sākotnēji izmantotā apdullināšanas iekārta sabojājusies. Rezerves metode drīkst būt atšķirīga no sākotnēji izmantotās.

3. Uzņēmēji nodrošina, ka dzīvniekus neievieto savaldīšanas iekārtā, tostarp galvas kustības ierobežojošā iekārtā, kamēr persona, kas atbildīga par apdullināšanu vai atasiņošanu, nav sagatavojusies apdullināt vai atasiņot dzīvniekus, cik ātri vien iespējams.

*10. pants***Privāts patēriņš mājās**

Dzīvnieku īpašnieks vai persona, kura atrodas privātam patēriņam mājās paredzēto dzīvnieku īpašnieka atbildībā un uzraudzībā, kaujot dzīvniekus, kas nav mājputni, truši vai zaķi, un veicot ar to saistītas darbības, kuras nenorisinās kautuvē, piemēro tikai 3. panta 1. punktā, 4. panta 1. punktā un 7. panta 1. punktā izklāstītās prasības.

Tomēr dzīvnieku īpašnieks vai persona, kura atrodas privātam patēriņam mājās paredzēto dzīvnieku īpašnieka atbildībā un uzraudzībā, kaujot dzīvniekus, kas nav mājputni, truši vai zaķi, cūkas, aitas vai kazas, citur, nevis kautuvē, piemēro arī prasības, kas izklāstītas 15. panta 3. punktā un III pielikuma 1.8. līdz 1.11. punktā, 3.1. punktā un tādā apmērā, kādā tas attiecas uz vienkāršu apdullināšanu, – 3.2. punktā.

*11. pants***Neliela daudzuma mājputnu, trušu un zaķu gaļas tieša piegāde**

1. Mājputnu, trušu un zaķu kaušanai saimniecībā piemēro tikai 3. panta 1. punktā, 4. panta 1. punktā un 7. panta 1. punktā izklāstītās prasības, ja ražotājs paredzējis tiešu neliela daudzuma gaļas piegādi tiešajam patērētājam vai vietējiem mazumtirdzniecības uzņēmumiem, kuri šādu gaļu kā svaigu gaļu tieši piegādā tiešajiem patērētājiem, ar noteikumu, ka saimniecībā kauto dzīvnieku skaits nepārsniedz dzīvnieku maksimālo skaitu, kas noteikts saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

2. Šādu dzīvnieku kaušanai piemēro arī šīs regulas II un III nodaļā izklāstītās prasības, ja to skaits pārsniedz šā panta 1. punktā minēto maksimālo skaitu.

*12. pants***Imports no trešām valstīm**

Prasības, kas minētas šīs regulas II un III nodaļā, piemēro Regulas (EK) Nr. 854/2004 12. panta 2. punkta a) apakšpunkta īstenošanai.

No trešās valsts importētai gaļai pievienoto veselības sertifikātu papildina ar apliecinājumu, kas apstiprina, ka ir ievērotas prasības, kuras ir vismaz līdzvērtīgas tām, kas minētas šīs regulas II un III nodaļā.

▼B*13. pants***Labas prakses rokasgrāmatu izstrāde un izplatīšana**

1. Dalībvalstis veicina labas prakses rokasgrāmatu izstrādi un izplatīšanu, lai veicinātu šīs regulas īstenošanu.
2. Kad šādas labas prakses rokasgrāmatas sagatavo, tās izstrādā un izplata uzņēmēju organizācijas:
 - a) konsultējoties ar nevalstisko organizāciju, kompetento iestāžu pārstāvjiem vai citām ieinteresētajām personām;
 - b) ņemot vērā 20. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētās zinātnes atziņas.
3. Kompetentā iestāde izvērtē labas prakses rokasgrāmatas, lai nodrošinātu, ka tās izstrādātas atbilstīgi 2. punktam un ka tās atbilst spēkā esošajām Kopienas pamatnostādņēm.
4. Ja uzņēmēju organizācijas neiesniedz labas prakses rokasgrāmatas, kompetentā iestāde var izstrādāt un publicēt pati savas labas prakses rokasgrāmatas.
5. Dalībvalstis nosūta Komisijai visas labas prakses rokasgrāmatas, kuras apstiprinājusi kompetentā iestāde. Komisija izveido un uztur šādu rokasgrāmatu reģistrācijas sistēmu un dara to pieejamu dalībvalstīm.

III NODAĻA

PAPILDU PRASĪBAS, KAS PIEMĒROJAMAS KAUTUVĒM*14. pants***Kautuvju plānojums, izbūve un iekārtas**

1. Uzņēmēji nodrošina, ka kautuvju plānojums un izbūve, un iekārtas, kas tajās izmantotas, atbilst II pielikumā minētajiem noteikumiem.
2. Piemērojot šo regulu, uzņēmēji pēc pieprasījuma iesniedz kompetentajai iestādei, kas minēta Regulas (EK) Nr. 853/2004 4. pantā, par katru kautuvi vismaz turpmāk norādīto:
 - a) maksimālo dzīvnieku skaitu stundā katrai kautuves līnijai;
 - b) dzīvnieku kategorijas un svaru, attiecībā uz ko atļauts izmantot pieejamo savaldīšanas un apdullināšanas iekārtu;
 - c) katras izvietošanas platības maksimālo ietilpību.

Kompetentā iestāde, apstiprinot kautuvi, izvērtē uzņēmēja iesniegto informāciju saskaņā ar pirmo daļu.

▼B

3. Saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru var pieņemt:
- a) atkāpes no noteikumiem, kas minēti II pielikumā attiecībā uz pārvietojamām kautuvēm;
 - b) grozījumus, kas nepieciešami, lai II pielikumu pielāgotu zinātnes un tehnikas progresam.

Kamēr nav pieņemtas pirmās daļas a) apakšpunktā minētās atkāpes, dalībvalstis drīkst izveidot vai saglabāt valstu noteikumus, kas attiecas uz pārvietojamām kautuvēm.

4. Kopienas pamatnostādnes šā panta 2. punkta un II pielikuma īstenošanai var pieņemt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

*15. pants***Apiešanās ar dzīvniekiem un to savaldīšana kautuvēs**

1. Uzņēmēji nodrošina, ka tiek izpildīti III pielikumā aprakstītie kautuvju darba noteikumi.
2. Uzņēmēji nodrošina, ka visus dzīvniekus, kurus saskaņā ar 4. panta 4. punktu nonāvē bez iepriekšējas apdullināšanas, savalda katru atsevišķi; atgremotājus savalda ar mehāniskiem līdzekļiem.

Liellopu savaldīšanai neizmanto iekārtas, kurās dzīvnieki tiek apgriezti kājām gaisā vai nostādīti citā nedabiskā stāvoklī, izņemot gadījumus, kad dzīvniekus nokauj saskaņā ar 4. panta 4. punktu, un ar noteikumu, ka minētās iekārtas ir aprīkotas ar ierīci, kas ierobežo gan sāniskas, gan vertikālas dzīvnieka galvas kustības, un ir pielāgojamas dzīvnieka izmēram.

3. Šādi savaldīšanas paņēmieni ir aizliegti:
- a) pie samaņas esošu dzīvnieku pakarināšana vai pacelšana;
 - b) dzīvnieku pēdu vai kāju mehāniska saspiešana vai sasiešana;
 - c) muguras smadzeņu pārgriešana, piemēram, ar nazi vai dunci;
 - d) elektriskās strāvas izmantošana, lai padarītu dzīvnieku nekustīgu, bet kas to neapdullina un nenonāvē kontrolētos apstākļos, jo īpaši – izmantojot tādu elektriskās strāvas triecienu, kas neiedarbojas uz smadzenēm.

Tomēr a) un b) apakšpunkts neattiecas uz važām, kuras izmanto mājputniem.

4. Ņemot vērā zinātnes un tehnikas progresu, tostarp Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes atzinumu, III pielikumu var grozīt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

5. Kopienas pamatnostādnes III pielikumā minēto noteikumu īstenošanai var pieņemt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

▼B*16. pants***Pārraudzības procedūras kautuvēs**

1. Piemērojot 5. pantu, uzņēmēji ievieš un īsteno atbilstīgas pārraudzības procedūras kautuvēs.
2. Šā panta 1. punktā minētajās pārraudzības procedūrās aprakstīts, kā veicamas 5. pantā minētās pārbaudes, un tajās ietverts vismaz turpmāk norādītais:
 - a) par pārraudzības procedūru atbildīgās personas vārds;
 - b) rādītāji, kas paredzēti, lai noteiktu nesamaņas un samaņas vai jutīguma pazīmes dzīvniekos; rādītāji, kas paredzēti, lai noteiktu dzīvības pazīmju trūkumu dzīvniekiem, ko kauj saskaņā ar 4. panta 4. punktu;
 - c) kritēriji, lai noteiktu, vai b) apakšpunktā minēto rādītāju uzrādītie rezultāti ir apmierinoši;
 - d) apstākļi un/vai laiks, kad jānotiek pārraudzībai;
 - e) dzīvnieku skaits katrā grupā, kas jāpārbauda pārraudzības laikā;
 - f) atbilstīgas procedūras, lai nodrošinātu, ka gadījumā, ja c) apakšpunktā minētie kritēriji nav izpildīti, apdullināšanas vai kaušanas darbības tiek pārskatītas, lai noteiktu trūkumu iemeslus un veiktu nepieciešamās izmaiņas.
3. Uzņēmēji ievieš īpašu pārraudzības procedūru katrai kaušanas līnijai.
4. Nosakot pārbažu biežumu, ņem vērā galvenos riska faktorus, piemēram, kaujamo dzīvnieku tipa vai lieluma vai personāla darba pieredzes izmaiņas, un tās veic tā, lai būtu nodrošināta augsta rezultātu ticamības pakāpe.
5. Piemērojot šā panta 1. līdz 4. punktu, uzņēmēji drīkst izmantot pārraudzības procedūras, kā aprakstīts labas prakses rokasgrāmatās, kas minētas 13. pantā.
6. Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz pārraudzības procedūrām kautuvēs var pieņemt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

*17. pants***Dzīvnieku labturības inspektors**

1. Uzņēmēji katrai kautuvei ieceļ dzīvnieku labturības inspektoru, kas palīdz viņiem nodrošināt atbilstību šajā regulā paredzētajiem noteikumiem.

▼B

2. Dzīvnieku labturības inspektors ir tieši pakļauts uzņēmējam un atskaitās tieši viņam par jautājumiem, kas saistīti ar dzīvnieku labturības jautājumiem. Viņš var pieprasīt kautuves personālam veikt jebkurus labojumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību šajā regulā paredzētajiem noteikumiem.

3. Dzīvnieku labturības inspektora pienākumus izklāsta kautuves standarta darba procedūrās un efektīvi paziņo attiecīgajam personālam.

4. Kā minēts 21. pantā, dzīvnieku labturības inspektoram ir kvalifikācijas sertifikāts, kas izdots to visu darbību veikšanai, kas notiek kautuvē, par kuru viņš ir atbildīgs.

5. Dzīvnieku labturības inspektors reģistrē pasākumus, ko veic, lai uzlabotu dzīvnieku labturību kautuvē, kurā viņš veic savus pienākumus. Šos reģistrus glabā vismaz gadu un pēc pieprasījuma dara pieejamus kompetentajām iestādēm.

6. Šā panta 1. līdz 5. punkts neattiecas uz kautuvēm, kurās nokauj mazāk par 1 000 zīdītāju mājlopu vienību vai 150 000 mājputnu vai trušu gadā.

Piemērojot pirmo daļu, “mājlopu vienība” ir standarta mērvienība, kurā iespējams apkopot dažādas mājlopu kategorijas, lai tās varētu salīdzināt.

Piemērojot pirmo daļu, dalībvalstis izmanto šādas konversijas likmes:

- a) pieauguši liellopi Padomes Regulas (EK) Nr. 1234/2007 (2007. gada 22. oktobris), ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula) ⁽¹⁾, nozīmē un zirgu dzimtas dzīvnieki – 1 mājlopu vienība;
- b) citi liellopi – 0,50 mājlopu vienības;
- c) cūkas, kuru dzīvsvars pārsniedz 100 kg, – 0,20 mājlopu vienības;
- d) citas cūkas – 0,15 mājlopu vienības;
- e) aitas un kazas – 0,10 mājlopu vienības;
- f) jēri, kazlēni un sivēni, kuru dzīvsvars ir mazāks nekā 15 kg, – 0,05 mājlopu vienības.

IV NODAĻA

PIESPIEDU NOKAUŠANA UN ĀRKĀRTAS NONĀVĒŠANA*18. pants***Piespiedu nokaušana**

1. Kompetentā iestāde, kas atbildīga par piespiedu nokaušanas darbību, pirms darbības sākšanas izstrādā rīcības plānu, lai nodrošinātu atbilstību šajā regulā minētajiem noteikumiem.

⁽¹⁾ OV L 299, 16.11.2007., 1. lpp.

▼B

Konkrēti, plānotos apdullināšanas un nonāvēšanas paņēmienus un attiecīgās standarta darba procedūras, ar ko nodrošina atbilstību šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem, iekļauj ārkārtas situāciju plānos, kas pieprasīti Kopienas tiesību aktos dzīvnieku veselības jomā, balstoties uz hipotētiskiem notikumiem un ārkārtas situāciju plānā paredzētajiem slimības uzliesmojumu apmēriem un vietu.

2. Kompetentā iestāde:

- a) nodrošina, ka šādas darbības tiek veiktas saskaņā ar rīcības plānu, kas minēts 1. punktā;
- b) veic jebkuru nepieciešamo darbību, lai aizsargātu dzīvnieku labturību vislabākajā iespējamā veidā.

3. Piemērojot šo pantu un ārkārtas apstākļos kompetentā iestāde var pieļaut atkāpi no viena vai vairākiem šīs regulas noteikumiem, ja tā uzskata, ka to izpilde varētu iespaidot cilvēku veselību vai būtiski pildzināt slimības apkarošanas procesu.

4. Katru gadu līdz 30. jūnijam 1. punktā minētā kompetentā iestāde iesniedz Komisijai ziņojumu par piespiedu nokaušanas darbībām, kas īstenotas iepriekšējā gada laikā, un publisko šo ziņojumu ar interneta starpniecību.

Attiecībā uz katru piespiedu nokaušanas darbību minētajā ziņojumā konkrēti iekļauj:

- a) piespiedu nokaušanas iemeslus;
- b) nonāvēto dzīvnieku skaitu un sugu;
- c) izmantotos apdullināšanas un nonāvēšanas paņēmienus;
- d) konstatēto problēmu aprakstu un, ja iespējams, rastos risinājumus, lai novērstu vai samazinātu attiecīgo dzīvnieku ciešanas;
- e) visas atkāpes, kas piešķirtas saskaņā ar 3. punktu.

5. Kopienas pamatnostādnes piespiedu nokaušanas rīcības plāna izstrādei un īstenošanai var pieņemt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

6. Vajadzības gadījumā, lai ņemtu vērā informāciju, kas apkopota Dzīvnieku slimību reģistra sistēmā (*ADNS*), saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru var pieņemt atkāpi no 4. punktā noteiktās ziņošanas prasības.

*19. pants***Ārkārtas nonāvēšana**

Ārkārtas nonāvēšanas gadījumā attiecīgo dzīvnieku īpašnieks veic visu iespējamo, lai nonāvētu dzīvnieku tik ātri, cik vien iespējams.

▼B**V NODAĻA
KOMPETENTĀ IESTĀDE***20. pants***Zinātnisks atbalsts**

1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka ir pieejams pietiekams, neatkarīgs zinātnisks atbalsts, lai pēc kompetento iestāžu lūguma palīdzētu tām, sniedzot:

- a) zinātniskas un tehniskas zināšanas saistībā ar kautuvju apstiprināšanu, kā minēts 14. panta 2. punktā, un izstrādājot jaunus apdullināšanas paņēmienus;
- b) zinātniskus atzinumus par ražotāju sagatavotajām instrukcijām par savaldīšanas un apdullināšanas iekārtu lietošanu un apkopi;
- c) zinātniskus atzinumus par labas prakses rokasgrāmatām, kas izstrādātas tās teritorijā sakarā ar šīs regulas mērķiem;
- d) ieteikumus šīs regulas piemērošanai, jo īpaši saistībā ar pārbaudēm un revīzijām;
- e) atzinumus par atsevišķu struktūru un vienību spējām un piemērotību īstenot prasības, kas izklāstītas 21. panta 2. punktā.

2. Zinātnisku atbalstu var sniegt, izmantojot tīklu, ja tiek nodrošināta visu 1. punktā uzskaitīto uzdevumu izpilde attiecībā uz visiem atbilstīgajiem pasākumiem katrā attiecīgajā dalībvalstī.

Šajā nolūkā katra dalībvalsts izvirza vienu kontaktpunktu un dara to publiski pieejamu ar interneta starpniecību. Šādi kontaktpunkti ir atbildīgi par to, lai ar citiem kontaktpunktiem un Komisiju notiktu apmaiņa ar tehnisko un zinātnisko informāciju un ar informāciju par paraugpraksi, kas attiecas uz šīs regulas īstenošanu.

*21. pants***Kvalifikācijas sertifikāts**

1. Piemērojot 7. pantu, dalībvalstis izraugās kompetento iestādi, kas atbildīga par:

- a) mācību kursu pieejamības nodrošināšanu personālam, kas saistīts ar dzīvnieku nonāvēšanu vai saistītām darbībām;
- b) kvalifikācijas sertifikātu izdošanu, kas apstiprina neatkarīga galaeksāmena nokārtošanu; šā eksāmena temati ir saistīti ar attiecīgo dzīvnieku kategorijām un atbilst tām darbībām, kas minētas 7. panta 2. un 3. punktā, un tematiem, kas minēti IV pielikumā;
- c) šā punkta a) apakšpunktā minēto kursu mācību programmu un b) apakšpunktā minētā eksāmena satura un kārtības apstiprināšanu.

▼B

2. Kompetentā iestāde var deleģēt galaeksāmena organizēšanu, kā arī kvalifikācijas sertifikātu izdošanu atsevišķai struktūrai vai vienībai:

- a) kurai ir speciālās zināšanas, personāls un aprīkojums, lai to īstenotu;
- b) kas ir neatkarīga un brīva no jebkādiem interešu konfliktiem attiecībā uz galaeksāmenu organizēšanu un kvalifikācijas sertifikātu izdošanu.

Kompetentā iestāde var arī deleģēt mācību kursu organizēšanu atsevišķai struktūrai vai vienībai, kuras rīcībā ir šim nolūkam vajadzīgās speciālās zināšanas, personāls un ierīces.

Datus par struktūrām un vienībām, kam deleģēti šādi uzdevumi, kompetentā iestāde dara publiski pieejamus ar interneta starpniecību.

3. Kvalifikācijas sertifikātos norāda, kādām dzīvnieku kategorijām, kādiem iekārtu veidiem un kādām darbībām, kas uzskaitītas 7. panta 2. vai 3. punktā, tie ir derīgi.

4. Dalībvalstis savstarpēji atzīst kvalifikācijas sertifikātus, kas izdoti citā dalībvalstī.

5. Kompetentā iestāde drīkst izdot pagaidu kvalifikācijas sertifikātus ar noteikumu, ka:

- a) pieteikuma iesniedzējs ir reģistrēts kādā no mācību kursiem, kas minēti 1. punkta a) apakšpunktā;
- b) pieteikuma iesniedzējam jāstrādā tādas citas personas klātbūtnē un tiešā uzraudzībā, kurai ir kvalifikācijas sertifikāts, kas izdots konkrētajām veicamajām darbībām;
- c) pagaidu sertifikāta derīguma termiņš nepārsniedz trīs mēnešus; un
- d) pieteikuma iesniedzējs iesniedz rakstisku paziņojumu, ka iepriekš viņš nav saņēmis citu pagaidu kvalifikācijas sertifikātu tādā pašā darbības jomā, vai pierāda kompetentajai iestādei, ka viņš nespēja piedalīties galaeksāmenā.

6. Neskarot tiesu iestādes vai kompetentās iestādes lēmumu, ar ko aizliedz strādāt ar dzīvniekiem, kvalifikācijas sertifikātu, tostarp pagaidu sertifikātu, izsniedz tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz rakstisku apliecinājumu, ka trīs gadu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas šādam sertifikātam viņš nav veicis rupjus Kopienas tiesību aktu un/vai valsts tiesību aktu pārkāpumus dzīvnieku aizsardzības jomā.

7. Piemērojot šo regulu, dalībvalstis var atzīt par līdzvērtīgu kvalifikācijas sertifikātiem arī kvalifikāciju, kas iegūta citos nolūkos, ar noteikumu, ka tā iegūta saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tie, kas minēti šajā pantā. Kompetentā iestāde ar interneta starpniecību dara zināmu un pastāvīgi atjaunina to kvalifikāciju sarakstu, ko atzīst par līdzvērtīgām kvalifikācijas sertifikātiem.

▼B

8. Kopienas pamatnostādnes šā panta 1. punkta piemērošanai drīkst pieņemt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

VI NODAĻA

NOTEIKUMU NEIEVĒROŠANA, SANKCIJAS UN ĪSTENOŠANAS
PILNVARAS**▼M1****▼B***23. pants***Sankcijas**

Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to īstenošanu. Paredzētajām sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām un atturošām. Šos noteikumus dalībvalstis dara zināmus Komisijai līdz 2013. gada 1. janvārim un nekavējoties paziņo tai par visiem grozījumiem, kas uz tiem attiecas.

*24. pants***Īstenošanas noteikumi**

Šīs regulas īstenošanai vajadzīgos sīki izstrādātos noteikumus var pieņemt saskaņā ar 25. panta 2. punktā minēto procedūru.

*25. pants***Komitejas procedūra**

1. Komisijai palīdz Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgā komiteja, kas izveidota saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 178/2002 58. pantu.

2. Ja atsaucas uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu.

Termiņš, kas minēts Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā, ir trīs mēneši.

VII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

*26. pants***Stingrāki valstu noteikumi**

1. Šī regula neattiecas uz dalībvalstis no jebkuru tādu valsts noteikumu saglabāšanas, kuru mērķis ir nodrošināt plašāku dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā un kuri ir spēkā brīdī, kad stājas spēkā šī regula.

Pirms 2013. gada 1. janvāra dalībvalstis informē Komisiju par šādiem valsts noteikumiem. Komisija vērš uz tiem citu dalībvalstu uzmanību.

▼B

2. Dalībvalstis var pieņemt valsts noteikumus, ar ko nodrošina plašāku dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā nekā ar šīs regulas noteikumiem, saistībā ar šādām jomām:

- a) dzīvnieku nonāvēšana un ar to saistītas darbības ārpus kautuves;
- b) nebrīvīvē audzētu medību dzīvnieku, tostarp ziemeļbriežu, kaušana un ar to saistītas darbības, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 853/2004 I pielikuma 1.6. punktā;
- c) dzīvnieku kaušana un ar to saistītas darbības saskaņā ar 4. panta 4. punktu.

Dalībvalstis paziņo Komisijai par visiem šādiem valsts noteikumiem. Komisija vērš uz tiem citu dalībvalstu uzmanību.

3. Ja, pamatojoties uz jaunākajiem zinātnes atzinumiem, kādai dalībvalstij šķiet, ka jāveic pasākumi, lai nodrošinātu plašāku dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā saistībā ar apdullināšanas metodēm, kas minētas I pielikumā, tā paziņo Komisijai par paredzētajiem pasākumiem. Komisija vērš uz tiem citu dalībvalstu uzmanību.

Komisija mēneša laikā pēc paziņojuma nodod lietu 25. panta 1. punktā minētajai komitejai un, pamatojoties uz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes atzinumu un 25. panta 2. punktā minēto procedūru, apstiprina vai noraida attiecīgos valsts pasākumus.

Ja Komisija to uzskata par lietderīgu, tā var, balstoties uz apstiprinātiem valsts pasākumiem, saskaņā ar 4. panta 2. punktu ierosināt grozījumus I pielikumā.

4. Dalībvalstis neaizliedz vai nekavē laist apgrozībā savā teritorijā dzīvnieku izcelsmes produktus, kas iegūti no dzīvniekiem, kuri nonāvēti citās dalībvalstīs, pamatojoties uz to, ka attiecīgie dzīvnieki nav nonāvēti saskaņā ar tās valsts noteikumiem, kuru mērķis ir plašāka dzīvnieku aizsardzība nonāvēšanas laikā.

27. pants

Ziņojumu sniegšana

1. Ne vēlāk kā 2014. gada 8. decembrī Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par iespēju ieviest dažas prasības attiecībā uz zivju aizsardzību nonāvēšanas laikā, ņemot vērā dzīvnieku labturības aspektus, kā arī sociāli ekonomisko ietekmi un ietekmi uz vidi. Minētajam ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno tiesību aktu priekšlikumus, lai izdarītu grozījumus šajā regulā, iekļaujot specifiskus noteikumus attiecībā uz zivju aizsardzību nonāvēšanas laikā.

Kamēr minētie pasākumi nav pieņemti, dalībvalstis drīkst saglabāt vai pieņemt valsts noteikumus attiecībā uz zivju aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā un par to informē Komisiju.

2. Ne vēlāk kā 2012. gada 8. decembrī Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par liellopu savaldīšanas iekārtām, kurās dzīvnieki tiek apgriezti kājām gaisā vai nostādīti citā nedabiskā stāvoklī. Minēto ziņojumu pamato ar zinātnisku pētījumu rezultātiem, kuros minētās iekārtas salīdzinātas ar tādām iekārtām, kurās liellopi atrodas stāvus, un ņem vērā dzīvnieku labturības aspektus, kā arī sociāli

▼B

ekonomiskās sekas, arī to, vai iekārtas ir pieņemamas reliģiskām kopienām un attiecībā uz darbinieku drošību. Vajadzības gadījumā šim ziņojumam pievieno tiesību aktu priekšlikumus, lai izdarītu grozījumus šajā regulā attiecībā uz tādām iekārtām, ar kurām liellopus savalda, apgrīžot kājām gaisā vai nostādot citā nedabiskā stāvoklī.

3. Ne vēlāk kā 2013. gada 8. decembrī Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par dažādām mājputnu apdullināšanas iekārtām, un jo īpaši par iekārtām, kurās daudzus putnus apdullina ūdens peldē, ņemot vērā dzīvnieku labturības aspektus, kā arī sociāli ekonomisko ietekmi un ietekmi uz vidi.

*28. pants***Atcelšana**

1. Direktīvu 93/119/EEK atceļ.

Tomēr, piemērojot šīs regulas 29. panta 1. punktu, turpina piemērot šādus Direktīvas 93/119/EEK noteikumus:

- a) A pielikums:
 - i) I iedaļas 1. punkts;
 - ii) II iedaļas 1. punkts un 3. punkta otrais teikums, un 6., 7., 8. punkts, un 9. punkta pirmais teikums;
 - b) C pielikums, II iedaļas 3.A.2. punkts, 3.B.1. punkta pirmā daļa, 3.B.2., 3.B.4. punkts un 4.2. un 4.3. punkts.
2. Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo regulu.

*29. pants***Pārejas noteikumi**

1. Līdz 2019. gada 8. decembrim 14. panta 1. punktu piemēro tikai jaunām kautuvēm vai jebkuram jaunam plānojumam, izbūvei vai iekārtām, uz ko attiecas II pielikumā minētie noteikumi, kas nav stājušies spēkā pirms 2013. gada 13. janvāra.

2. Līdz 2015. gada 8. decembrim dalībvalstis var paredzēt, ka 21. pantā minētos kvalifikācijas sertifikātus izsniedz, izmantojot vienkāršotu procedūru, personām, kam ir atbilstīga vismaz trīs gadus ilga darba pieredze.

*30. pants***Stāšanās spēkā**

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2013. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

I PIELIKUMS

APDULLINĀŠANAS METOŽU SARAKSTS UN AR TO SAISTĪTĀS SPECIFIKĀCIJAS

(kā minēts 4. pantā)

I NODAĻA

Metodes

1. tabula. Mehāniskās metodes

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Specifiskas prasības attiecībā uz dažām metodēm – šā pielikuma II nodaļa
1	Caururbēja triecienierīce	Stiprs un neatgriezenisks smadzeņu bojājums, ko rada šoks un lādiņa ieuršanās. Vienkārša apdullināšana.	Visas sugas. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Šāviena pozīcija un virziens. Dzīvnieka lielumam un sugai atbilstīgs lādiņa ātrums, izejas garums un diametrs. Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtietu/nonāvēšanu.	Nepiemēro.
2	Necaururbjoša triecienierīce	Stiprs smadzeņu bojājums, ko rada šoks bez lādiņa ieuršanās. Vienkārša apdullināšana.	Atgremotāji, mājputni, truši un zaķi. Tikai atgremotāju kaušana. Mājputnu, trušu un zaķu kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Šāviena pozīcija un virziens. Dzīvnieka lielumam un sugai atbilstīgs lādiņa ātrums, diametrs un forma. Izmantotās patronas stiprums. Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtietu/nonāvēšanu.	1. punkts.
3	Šaujmierocis ar brīvi maināmu lādiņu	Stiprs un neatgriezenisks smadzeņu bojājums, ko rada šoks un viena vai vairāku lādiņu ieuršanās.	Visas sugas. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Šāviena pozīcija. Patronas spēks un kalibrs. Šāviņa tips.	Nepiemēro.
4	Macerācija	Visa dzīvnieka tūlītēja sasmalcināšana.	Līdz 72 stundām veci cāļi un olu embriji. Visi gadījumi, izņemot kaušanu.	Maksimālais darbībai pakļautās partijas lielums. Attālums starp asmeņiem un griešanās ātrums. Pasākumi, lai nepieļautu iekārtas pārslodzi.	2. punkts.

▼B

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Specifiskas prasības attiecībā uz dažām metodēm – šā pielikuma II nodaļa
5	Kakla skriemeļu dislokācija	Manuāla vai mehāniska kakla izstiepšana un pagriešana, izraisot cerebrālo išēmiju.	Mājputni līdz 5 kg dzīvsvārā. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Nepiemēro.	3. punkts.
6	Spēcīgs sitiens pa galvu	Noteikts un precīzs sitiens pa galvu, izraisot stipru smadzeņu bojājumu.	Sivēni, jēri, kazlēni, truši, zaķi, kažokzvēri un mājputni līdz 5 kg dzīvsvārā. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Sitiena spēks un vieta.	3. punkts.

2. tabula. Elektriskās metodes

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Šā pielikuma II nodaļas specifiskās prasības
1	Galvas elektriskā apdullināšana	Smadzeņu pakļaušana strāvai, radot vispārīgu epileptisku stāvokli elektroencefalogrammā (EEG). Vienkārša apdullināšana.	Visas sugas. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Minimālais strāvas stiprums (A vai mA). Minimālais spriegums (V). Maksimālā frekvence (Hz). Minimālais iedarbības laiks. Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtietu/nonāvēšanu. Iekārtas kalibrācijas biežums. Strāvas plūsmas optimizēšana. Elektrisko šoku novēršana pirms apdullināšanas. Elektrodu stāvoklis un kontaktu virsmas lielums.	4. punkts.
2	Apdullināšana ar elektrības triecienu no galvas līdz rumpim	Rumpja pakļaušana strāvai, radot vispārīgu epileptisku formu elektroencefalogrammā (EEG) un fibrilāciju vai sirds apstāšanos.	Visas sugas. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Minimālais strāvas stiprums (A vai mA). Minimālais spriegums (V). Maksimālā frekvence (Hz). Minimālais iedarbības laiks.	5. punkts.

▼B

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Šā pielikuma II nodaļas specifiskās prasības
		Kaušanas gadījumā – vienkārša apdullināšana.		<p>Iekārtas kalibrācijas biežums.</p> <p>Strāvas plūsmas optimizēšana.</p> <p>Elektrisko šoku novēršana pirms apdullināšanas.</p> <p>Elektrodu stāvoklis un kontaktu virsmas lielums.</p> <p>Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtienu vienkāršas apdullināšanas gadījumā(-os).</p>	
3	Elektriskās ūdens peldes	<p>Visa rumpja pakļaušana strāvai, radot vispārīgu epileptisku formu elektroencefalogrammā (EEG) un, iespējams, fibrillāciju vai sirds apstāšanos ūdens peldes laikā.</p> <p>Vienkārša apdullināšana, izņemot gadījumus, ja frekvence nepārsniedz 50 Hz.</p>	Mājputni. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	<p>Minimālais strāvas stiprums (A vai mA).</p> <p>Minimālais spriegums (V).</p> <p>Maksimālā frekvence (Hz).</p> <p>Iekārtas kalibrācijas biežums.</p> <p>Elektrisko šoku novēršana pirms apdullināšanas.</p> <p>Sāpju mazināšana važošanas laikā.</p> <p>Strāvas plūsmas optimizēšana.</p> <p>Maksimālais važošanas laiks pirms ūdens peldes.</p> <p>Minimālais iedarbības laiks katram dzīvniekam.</p> <p>Putnu iemērķšana līdz spārnu pamatnei.</p> <p>Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtienu/nonāvēšanu, ja frekvence pārsniedz 50 Hz (sekundē).</p>	6. punkts.

▼M2

3. tabula. Kontrolētas atmosfēras metodes

▼B

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Šā pielikuma II nodaļas specifiskās prasības
1	Oglekļa dioksīds augstā koncentrācijā	<p>Pie samaņas esošu dzīvnieku tieša vai pakāpeniska pakļaušana gāzes maisījumam, kas satur vairāk nekā 40 % oglekļa dioksīda. Šo metodi var izmantot šahtās, maisos, tuneļos, konteineros vai iepriekš noblīvētās ēkās.</p> <p>Cūku kaušanas gadījumā – vienkārša apdullināšana.</p>	<p>Cūkas, caunas, šinšillas, mājputni, izņemot pīles un zosis.</p> <p>Kaušana – vienīgi cūkām.</p> <p>Citi gadījumi, nevis mājputnu, caunu, šinšillu, cūku kaušana.</p>	<p>Oglekļa dioksīda koncentrācija.</p> <p>Iedarbības ilgums.</p> <p>Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtieņu vienkāršas apdullināšanas gadījumā.</p> <p>Gāzes kvalitāte.</p> <p>Gāzes temperatūra.</p>	<p>7. punkts.</p> <p>8. punkts.</p>
2	Oglekļa dioksīds divās fāzēs	<p>Pie samaņas esošu dzīvnieku pakļaušana gāzu maisījumam, kas satur līdz 40 % oglekļa dioksīda, iedarbībai un, kad dzīvnieki zaudē samaņu, – augstākai oglekļa dioksīda koncentrācijai.</p>	<p>Mājputni.</p> <p>Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.</p>	<p>Oglekļa dioksīda koncentrācija.</p> <p>Iedarbības ilgums.</p> <p>Gāzes kvalitāte.</p> <p>Gāzes temperatūra.</p>	Nepiemēro.
3	Oglekļa dioksīds kombinācijā ar inertām gāzēm	<p>Tieša vai pakāpeniska pie samaņas esošu dzīvnieku pakļaušana gāzu maisījumam, kas satur līdz 40 % oglekļa dioksīda kombinācijā ar inertām gāzēm, iedarbībai, izraisot anoksiju. Šo metodi var izmantot šahtās, maisos, tuneļos, konteineros vai iepriekš noblīvētās ēkās.</p> <p>Vienkārša cūku apdullināšana, ja vismaz 30 % oglekļa dioksīda iedarbības ilgums ir mazāks par septiņām minūtēm.</p>	<p>Cūkas un mājputni.</p> <p>Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.</p>	<p>Oglekļa dioksīda koncentrācija.</p> <p>Iedarbības ilgums.</p> <p>Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtieņu/nonāvēšanu vienkāršas apdullināšanas gadījumā.</p> <p>Gāzes kvalitāte.</p> <p>Gāzes temperatūra.</p> <p>Skābekļa koncentrācija.</p>	8. punkts.

▼ **B**

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Šā pielikuma II nodaļas specifiskās prasības
		Vienkārša māļputnu apdullināšana, ja vismaz 30 % oglekļa dioksīda iedarbības kopīgais ilgums ir mazāks par trim minūtēm.			
4	Inertās gāzes	Pie samaņas esošu dzīvnieku tieša vai pakāpeniska pakļaušana inertu gāzu maisījumam, piemēram, argonam vai slāpeklim, izraisot anoksiju. Šo metodi var izmantot šahtās, maisos, tuneļos, konteineros vai iepriekš noblīvētās ēkās. Cūku kaušanas gadījumā – vienkārša apdullināšana. Vienkārša māļputnu apdullināšana, ja anoksijas iedarbības ilgums ir mazāks par trim minūtēm.	Cūkas un māļputni. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Skābekļa koncentrācija. Iedarbības ilgums. Gāzes kvalitāte. Maksimālais intervāls (sekundēs) starp apdullināšanu un cirtieņu/nonāvēšanu vienkāršas apdullināšanas gadījumā. Gāzes temperatūra.	8. punkts.
5	Oglekļa monoksīds (tīrs avots)	Pie samaņas esošu dzīvnieku pakļaušana gāzes maisījumam, kas satur vairāk nekā 4 % oglekļa monoksīda.	Kažokzvēri, māļputni un sivēni. Citi gadījumi, nevis kaušana.	Gāzes kvalitāte. Oglekļa monoksīda koncentrācija. Iedarbības ilgums. Gāzes temperatūra.	9.1., 9.2. un 9.3. punkts.
6	Oglekļa monoksīds kopā ar citām gāzēm	Pie samaņas esošu dzīvnieku pakļaušana gāzes maisījumam, kas satur vairāk nekā 1 % oglekļa monoksīda kopā ar citām toksiskām gāzēm.	Kažokzvēri, māļputni un sivēni. Citi gadījumi, nevis kaušana.	Oglekļa monoksīda koncentrācija. Iedarbības ilgums. Gāzes temperatūra. Gāzes, ko iegūst no motora, filtrācija.	9. punkts.
7	Apdullināšana ar zemu atmosfēras spiedienu	Pie samaņas esošu dzīvnieku pakļaušana pakāpeniskai spiediena samazināšanai, kā rezultātā pieejamais skābekļa daudzums samazinās līdz 5 %.	Līdz 4 kg dzīvsvara smagas gaļas vistas. Kaušana, piespiedu kaušana un citi gadījumi.	Spiediena samazināšanas ātrums. Iedarbības ilgums. Apkārējās vides temperatūra un mitruma līmenis.	10.1. līdz 10.5. punkts.

▼ **M2**

4. tabula. Citas metodes

Nr.	Nosaukums	Apraksts	Izmantošanas nosacījumi	Galvenie parametri	Šā pielikuma II nodaļas specifiskās prasības
1	Nāvējoša injekcija	Samaņas un jušanas zudums, kam seko neatgriezeniska nāve, ko izraisa veterināro zāļu injekcija.	Visas sugas. Citi gadījumi, nevis kaušana.	Injekcijas tips. Apstiprinātu medikamentu lietošana.	Nepiemēro.

II NODAĻA

Specifiskas prasības attiecībā uz dažām metodēm

1. *Necaururbjoša triecienierīce*

Izmantojot šo metodi, uzņēmumam jāpievērš uzmanība tam, lai izvairītos no galvaskausa lūzuma.

Šo metodi izmanto tikai atgremotājiem, kuru dzīvsvars nepārsniedz 10 kg.

2. *Macerācija*

Šī metode nodrošina tūlītēju dzīvnieku macerāciju un tūlītēju nāvi. Ierīcē ir ātri rotējoši mehāniski darbināmi nāvējoši asmeņi vai paplašināti polistirola izvirkļi. Ierīces jauda ir pietiekama, lai nodrošinātu visu dzīvnieku acumirklīgu nonāvēšanu, pat tad, ja dzīvnieku ir daudz.

3. *Kakla skriemeļu dislokācija un spēcīgs sitiens pa galvu*

Šīs metodes neizmanto kā parastus paņēmienus, bet vienīgi tad, ja apdullināšanai nav pieejamas citas metodes.

Šīs metodes lopkautuvēs izmanto vienīgi kā rezerves metodi apdullināšanai.

Neviens nedrīkst izmantot manuālu kakla skriemeļu dislokācijas metodi vai spēcīgu sitienu pa galvu, lai nonāvētu vairāk nekā septiņdesmit dzīvnieku dienā.

Manuālu kakla skriemeļu dislokāciju neizmanto dzīvniekiem, kuru dzīvsvars pārsniedz 3 kg.

4. *Galvas elektriskā apdullināšana*

4.1. Izmantojot galvas elektriskās apdullināšanas metodi, elektrodi aptver dzīvnieka smadzenes un ir pielāgoti to izmēram.

4.2. Galvas elektrisko apdullināšanu veic saskaņā ar noteikto minimālo strāvas stiprumu, kas norādīts 1. tabulā.

1. tabula. Minimālais strāvas stiprums galvas elektriskai apdullināšanai

Dzīvnieku kategorija	Sešus mēnešus veci vai vecāki liellopi	Liellopi, kas jaunāki par sešiem mēnešiem	Aitu un kazu sugas dzīvnieki	Cūku sugas dzīvnieki	Vistas	Tītari
Minimālais strāvas stiprums	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. *Apdullināšana ar elektrības triecienu no galvas līdz rumpim*5.1. *Aitu, kazu un cūku sugu dzīvnieki*

Minimālais strāvas stiprums apdullināšanai ar elektrības triecienu no galvas līdz rumpim ir 1 ampērs aitām un kazām un 1,30 ampēri cūkām.

▼B

5.2. Lapsas

Elektrodi ir novietoti pie mutes un taisnās zarnas izejas ar strāvas minimālo stiprumu 0,3 ampēri un minimālo spriegumu 110 volti vismaz trīs sekundes.

5.3. Šinšillas

Elektrodi ir novietoti pie auss un astes ar minimālo strāvas stiprumu 0,57 ampēri vismaz 60 sekundes.

6. *Mājputnu apdullināšana ar elektrisko ūdens peldi*

6.1. Dzīvniekiem nedrīkst izmantot važas, ja tie ir pārāk mazi apdullināšanai ūdens peldēs vai ja važas var izraisīt vai palielināt sāpes (piemēram, acīm redzami ievainotiem dzīvniekiem). Šajos gadījumos tie jānonāvē ar citu metodi.

6.2. Važas ir samitrinātas, pirms dzīvus putnus saslēdz važās un pakļauj strāvas iedarbībai. Putnus pakarina aiz abām kājām.

6.3. Dzīvniekiem, kuri minēti 2. tabulā, apdullināšanu ūdens peldē veic, nodrošinot tādu minimālo strāvas stiprumu, kā norādīts minētajā tabulā, un dzīvniekus šai strāvai pakļauj vismaz četras sekundes.

2. tabula. *Prasības attiecībā uz elektrību apdullināšanas iekārtām, kas ietver ūdens peldi*
(vidējie rādītāji uz vienu dzīvnieku)

Frekvence (Hz)	Vistas	Tītari	Pīles un zosis	Paipalas
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
No 200 līdz 400 Hz	150 mA	400 mA	Nav atļauts	Nav atļauts
No 400 līdz 1 500 Hz	200 mA	400 mA	Nav atļauts	Nav atļauts

7. *Oglekļa dioksīds augstā koncentrācijā*

Cūku, caunu un šinšillu gadījumā lieto oglekļa dioksīda minimālo koncentrāciju 80 %.

8. *Oglekļa dioksīds, inerti gāzu vai gāzu sajaukumu kombinācijas izmantojums*

Nekādos apstākļos gāzes nedrīkst iekļūt kamerā vai vietā, kurā paredzēta dzīvnieku apdullināšana un nonāvēšana, tādā veidā, ka tiktu radīti apdegumi vai uzbudinājums no nosalšanas vai mitruma trūkuma.

9. *Oglekļa monoksīds (tīrs avots vai samaisīts kopā ar citām gāzēm)*

9.1. Dzīvniekus uzrauga nepārtraukti.

9.2. Dzīvniekus kamerā ielaiž pa vienam, pārliecinoties, ka pirms katra nākamā dzīvnieka ielaišanas iepriekšējais ir bezsamaņā vai miris.

9.3. Dzīvnieki paliek kamerā tik ilgi, līdz tie ir miruši.

9.4. Gāzi, ko rada motors, kas speciāli pielāgots dzīvnieku nonāvēšanas nolūkam, var izmantot ar nosacījumu, ka persona, kas atbildīga par nonāvēšanu, iepriekš pārliecinājusies, ka izmantojamā gāze:

i) ir pietiekami atdzesēta;

ii) ir pietiekami izfiltrēta;

iii) ir brīva no kairinošām sastāvdaļām vai citas gāzes piejaukuma.

Motoru pārbauda katru gadu pirms dzīvnieku kaušanas.

9.5. Dzīvniekus neievieto kamerā, kamēr nav sasniegta noteiktā minimālā oglekļa monoksīda koncentrācija.

▼ M210. *Apdullināšana ar zemu atmosfēras spiedienu*

10.1. Pirmajā fāzē spiediena samazināšanas ātrums nepārsniedz spiediena samazināšanas ātrumu, kas atbilst tādai spiediena samazināšanai no 760 toru standarta atmosfēras spiediena jūras līmenī līdz 250 toriem, kura ilgst vismaz 50 sekundes.

10.2. Otrajā fāzē nākamo 210 sekunžu laikā tiek sasniegts 160 toru minimālais standarta atmosfēras spiediens jūras līmenī.

10.3. Spiediena/laika līkni koriģē tā, lai nodrošinātu, ka visi putni cikla laikā tiek neatgriezeniski apdullināti.

10.4. Pirms katras sesijas un ne retāk kā reizi dienā pārbauda kameras hermētiskumu un kalibrē spiediena mērītājus.

10.5. Žurnālu, kurā reģistrēts absolūtais vakuuma spiediens, iedarbības ilgums, temperatūra un mitruma līmenis, glabā vismaz vienu gadu.

II PIELIKUMS

KAUTUVJU PLĀNOJUMS, IZBŪVE UN IEKĀRTAS

(kā minēts 14. pantā)

1. *Visas izvietošanas iekārtas*

1.1. Ventilācijas sistēmas projektē, izbūvē un uztur tādā kārtībā, lai pastāvīgi nodrošinātu dzīvnieku labturību, ņemot vērā gaidāmos mainīgos laika apstākļus.

1.2. Vietās, kurās nepieciešama mehāniska telpu vēdināšana, nodrošina trauksmes un rezerves iekārtas ventilācijas sistēmu sabojāšanās gadījumiem.

1.3. Izvietošanas iekārtas projektē un izbūvē tā, lai līdz minimumam samazinātu dzīvnieku savainojumu iespējas un pēkšņu trokšņu rašanos.

1.4. Izvietošanas iekārtas projektē un izbūvē tā, lai atvieglinātu dzīvnieku pārbaudi. Nodrošina atbilstīgu fiksētu vai pārnēsājamu apgaismojumu, lai nodrošinātu dzīvnieku pārbaudi jebkurā laikā.

2. *Tādu dzīvnieku izvietošanas iekārtas, kas nav piegādāti konteineros*

2.1. Aplokus, ejas un skrejceļus projektē un izbūvē tā, lai ļautu:

a) dzīvniekiem brīvi pārvietoties vajadzīgajā virzienā viņiem raksturīgajā uzvedības veidā un bez apjukuma;

b) cūkām un aitām iet vienai otrai blakus, izņemot celiņus, kas ved uz savaldīšanas iekārtu.

2.2. Rampas un tiltiņus aprīko ar sānu aizsarglīdzekļiem, lai nodrošinātu to, ka dzīvnieki nevar nokrist.

2.3. Ūdensapgādes sistēmu aizgaldos projektē, izbūvē un uztur tā, lai dzīvniekiem jebkurā laikā būtu pieejams tīrs dzeramais ūdens un tam varētu piekļūt nesavainojoties un bez kustību ierobežojumiem.

2.4. Ja izmanto uzgaidāmo aizgaldus, to izbūvē ar līdzenu grīdu un stingriem norobežojumiem starp aizgaldus un eju, kas ved uz apdullināšanas vietu, un to projektē tā, lai dzīvnieki nesapītos un lai tos nevarētu samīdīt.

2.5. Grīdas būvē un uztur tā, lai mazinātu dzīvnieku paslīdēšanas, nokrišanas vai kāju savainošanas iespēju.

2.6. Ja kautuvēm ir atklāti aploki bez dabiskas nojumes vai paēnas, nodrošina atbilstīgu aizsardzību pret nelabvēlīgiem laika apstākļiem. Ja šādas aizsardzības nav, šos aplokus neizmanto nelabvēlīgos laika apstākļos. Ja nav pieejams dabisks ūdens avots, nodrošina dzirdināšanas ierīces.

3. *Savaldīšanas iekārtas un ierīces*

3.1. Savaldīšanas iekārtas un ierīces projektē, būvē un uztur tā, lai:

a) optimizētu apdullināšanas un nonāvēšanas metožu pielietojumu;

b) novērstu dzīvnieku savainošanās vai kontūzijas iespēju;

▼ B

c) līdz minimumam samazinātu dzīvnieku savstarpējos cīņņus un trokšņošanu savaldīšanas laikā;

d) līdz minimumam samazinātu savaldīšanas laiku.

3.2. Liellopu sugas dzīvniekiem paredzētās savaldīšanas kastes un pneimatiskā triecienpistoles aprīko ar ierīci, kas dzīvnieka galvai neļautu kustēties ne horizontālā, ne vertikālā virzienā.

4. *Elektriskās apdullināšanas iekārtas (izņemot iekārtas apdullināšanai ūdens peldē)*

4.1. Elektriskās apdullināšanas iekārtas aprīko ar ierīci, kas parāda un reģistrē galvenos elektriskos parametrus par katru apdullināto dzīvnieku. Ierīci novieto tā, lai tā būtu skaidri saskatāma personālam un lai tā sniegtu skaidri redzamu un dzirdamu brīdinājuma signālu, ja iedarbības laiks nesasniedz vajadzīgo ilgumu. Šādus datus glabā vismaz vienu gadu.

4.2. Automātiskā elektriskā apdullināšanas iekārta, kas saistīta ar savaldīšanas iekārtu, nodrošina pastāvīgu strāvas stiprumu.

5. *Ūdens peldes apdullināšanas iekārtas*

5.1. Putnu važošanas konveijera līnijas projektē un novieto tā, lai putnus, kas tajās tiek iekārti, netraucētu nekādi šķēršļi un būtu līdz minimumam samazināti visi citi traucējumi.

5.2. Važošanas konveijera līnijas projektē tā, lai pakārtie putni nepaliktu karājoties tajās pie samaņas ilgāk par minūti. Savukārt pīles, zosis un tītari nedrīkst palikt karājoties tajās pie samaņas ilgāk par divām minūtēm.

5.3. Važošanas līnija ir brīvi pieejama visā konveijera līnijas garumā līdz pat ieejai plaucēšanas tvertnē gadījumam, ja rodas nepieciešamība dzīvniekus no kaušanas līnijas noņemt.

5.4. Metāla važu lielums un forma atbilst nonāvēšanai paredzēto mājputnu kāju lielumam, lai elektriskais kontakts notiktu bez sāpju izraisīšanas.

5.5. Ūdens peldes apdullināšanas iekārta ir aprīkota ar elektriski izolētu ieejas rampu, un to projektē un uztur tā, lai ūdens nepārpļūstu pāri tilpnes malām, kad putni tajā tiek ievietoti.

5.6. Ūdens tvertni projektē tā, lai putnu iegremdēšanas līmeni varētu viegli pielāgot.

5.7. Ūdens peldes apdullināšanas iekārtas elektrodi ir visas ūdens tilpnes garumā. Ūdens peldes iekārtu konstruē un uztur tā, lai, važām slīdot pāri ūdens tilpnei, tās nepārtraukti saskartos ar iezemēto berzes stieni.

5.8. Sistēma, kas saskaras ar putnu krūšu daļu, ir iebūvēta no važošanas sākuma punkta līdz vietai, kur putnus iegremdē ūdens tvertnē, lai mazinātu putnu satraukumu.

5.9. Nodrošina netraucētu pieeju putnu apdullināšanas iekārtai, lai ļautu atasiņot putnus, kas apdullināti un palikuši ūdens peldē gadījumā, ja līnija sabojājusies vai notikusi aizkavešanās.

5.10. Ūdens peldes apdullināšanas iekārtas aprīko ar ierīci, kas parāda un reģistrē datus par galvenajiem izmantotajiem elektriskajiem parametriem. Šādus datus glabā vismaz gadu.

▼ B*6. Cūkām un mājputniem paredzēta gāzes apdullināšanas iekārta*

6.1. Gāzes apdullināšanas iekārtu, arī konveijera lentas, projektē un izbūvē tā, lai:

- a) optimizētu apdullināšanas ar gāzi pielietojumu;
- b) novērstu dzīvnieku savainošanās vai kontūzijas iespēju;
- c) līdz minimumam samazinātu dzīvnieku savstarpējos cīņus un trokšņošanu savaldīšanas laikā.

6.2. Gāzes apdullināšanas iekārtas aprīko tā, lai tās pastāvīgi mērītu, parādītu un reģistrētu gāzes koncentrāciju un iedarbības laiku un dotu skaidri redzamu un dzirdamu brīdinājuma signālu, ja gāzes koncentrācija ir mazāka, nekā vajadzīgs. Ierīci novieto tā, lai tā būtu skaidri saskatāma personālam. Šādus datus glabā vismaz gadu.

6.3. Gāzes apdullināšanas iekārtu projektē tā, lai pat maksimāli atļautās noslozdes gadījumā dzīvnieki varētu nogulties zemē, neguļoties viens otram virsū.

▼ M2*7. Apdullināšana ar zemu atmosfēras spiedienu*

7.1. Aprīkojums apdullināšanai ar zemu atmosfēras spiedienu ir konstruēts un būvēts tā, lai kamerā būtu vakuums, kurā, samazinot pieejamā skābekļa daudzumu, iespējams lēnām un pakāpeniski samazināt spiedienu un uzturēt minimālo spiedienu.

7.2. Sistēma ir aprīkota tā, ka nepārtraukti tiek mērīts, attēlots un reģistrēts absolūtais vakuuma spiediens, iedarbības ilgums, temperatūra un mitruma līmenis un skaidri redzami un dzirdami tiek brīdināts par spiediena novirzīšanos no nepieciešamās vērtības. Ierīce ir personālam labi redzama.

III PIELIKUMS

KAUTUVJU DARBĪBAS NOTEIKUMI

(kā minēts 15. pantā)

1. Dzīvnieku atvešana, pārvietošana un apiešanās ar tiem

1.1. Dzīvnieku labturības inspektors vai persona, kura ir tiešā labturības inspektora pakļautībā, sistemātiski novērtē labturības apstākļus katram dzīvnieku sūtijumam pēc atvešanas, lai noteiktu prioritātes, konkrētāk, nosakot, kuriem dzīvniekiem ir specifiskas labturības vajadzības un kādi pasākumi veicami.

1.2. Dzīvniekus pēc to atvešanas izkrauj, cik ātri vien iespējams, un pēc tam nokauj bez liekas kavēšanās.

Zīdītājus, izņemot trušus un zaķus, kurus pēc atvešanas neved tieši uz kautuves vietu, novieto aplokā.

Dzīvniekus, kuri nav nokauti 12 stundu laikā pēc to atvešanas, pabaro un arī vēlāk piemērotos laikos tiem dod mērenas barības devas. Šādos gadījumos dzīvniekus nodrošina ar atbilstīgu guļvietas segumu vai ekvivalentu materiālu, kas garantē komforta līmeni, kas piemērots katrai sugai un attiecīgajam dzīvnieku skaitam. Šis materiāls garantē urīna un izkārnījumu efektīvu drenāžu vai adekvātu absorbēšanu.

1.3. Konteinerus, kuros dzīvniekus transportē, uztur labā kārtībā, pārvieto uzmanīgi, jo īpaši – ja tiem ir caurumota vai elastīga pamatne, un:

- a) tos nesviež, nenomet vai neapgāž;
- b) kad vien iespējams, konteinerus piekrauj un izkrauj horizontālā stāvoklī un mehāniski.

Kad vien iespējams, dzīvnieki jāizkrauj katrs atsevišķi.

1.4. Ja konteineri tiek novietoti viens uz otra, ievēro šādus profilaktiskus pasākumus:

- a) samazina urīna un izkārnījumu noplūšanas iespēju uz apakšā novietotajiem dzīvniekiem;
- b) nodrošina konteineru stabilitāti;
- c) nodrošina netraucētu ventilāciju.

1.5. Kaušanai paredzētajiem dzīvnieku mazuļiem, kas pārtiek no mātes piena, laktācijas piena lopiem, māītītēm, kas dzemdējušas transportēšanas laikā, vai dzīvniekiem, kuri transportēti konteineros, ir priekšroka salīdzinājumā ar pārējiem dzīvniekiem. Ja to nodrošināt nav iespējams, rada apstākļus, kas atbrīvotu viņus no ciešanām, konkrēti:

- a) slaucot piena lopus intervālos, kas nepārsniedz 12 stundas;
- b) nodrošinot atbilstīgus apstākļus zīdīšanai un jaundzimušo dzīvnieku labturībai gadījumā, ja kāda māīte ir dzemdējusi;
- c) nodrošinot ūdeni gadījumos, ja dzīvniekus piegādā konteineros.

1.6. Zīdītājus, izņemot trušus un zaķus, kas netiek uzreiz nogādāti uz kaušanas vietu, pēc izkraušanas visu laiku nodrošina ar dzeramo ūdeni no atbilstīgām iekārtām.

1.7. Nodrošina vienmērīgu dzīvnieku piegādi apdullināšanai un nonāvēšanai, lai dzīvnieku kopējiem nevajadzētu trenkt dzīvniekus no uzgaidāmajiem aizgaldiem.

▼B

1.8. Aizliegts:

- a) sist vai spert dzīvniekiem;
- b) izdarīt spiedienu uz jebkuru īpaši jutīgu ķermeņa daļu, radot dzīvniekiem sāpes vai ciešanas, no kurām varētu izvairīties;
- c) pacelt vai vilkt dzīvniekus aiz galvas, ausīm, ragiem, kājām, astes vai vilnas vai apieties ar viņiem veidos, kas radītu dzīvniekiem sāpes vai ciešanas.

Tomēr aizliegums pacelt dzīvniekus aiz kājām neattiecas uz mājputniem, trušiem un zaķiem;

- d) izmantot bakstāmos vai citus rīkus ar asiem galiem;
- e) savērpēt, satriekt vai salauzt dzīvnieku astes vai satvert dzīvniekus aiz acīm.

1.9. Cik vien iespējams, jāizvairās no tādu instrumentu lietošanas, kas rada elektriskās strāvas triecienus. Jebkurā gadījumā šādus instrumentus drīkst izmantot tikai pieaugušiem liellopiem un cūkām, kas citādi atsakās kustēties, un tikai tajā gadījumā, ja dzīvnieku priekšā ir brīva vieta, uz kuru doties. Strāvas trieciena ilgums nedrīkst būt garāks par vienu sekundi, starp tiem jābūt atbilstīgiem starplaikiem, un tos drīkst pielietot tikai uz gurnu muskuļiem. Ja dzīvnieks nereaģē, strāvas triecienus atkārtot nedrīkst.

1.10. Dzīvniekus nedrīkst piesiet aiz ragiem, atradžiem vai deguna riņķiem, to kājas nedrīkst sasiet kopā. Ja dzīvniekus nepieciešams piesiet, tad jāizmanto virves, valgi vai citi līdzekļi, kuri ir:

- a) pietiekami stipri, lai tos nepārrautu;
- b) tik gari, lai dzīvnieki, ja nepieciešams, var nogulties zemē, ēst un dzert;
- c) tādi, lai izslēgtu jebkuru iespēju nožņaugties vai savainoties un lai nepieciešamības gadījumā dzīvniekus varētu ātri atbrīvot.

1.11. Dzīvniekus, kuri nespēj pāriet, nevelk uz kautuves vietu, bet nonāvē tur, kur tie guļ.

2. *Papildu noteikumi attiecībā uz aplokā izvietotiem zīdītājiem (izņemot trušus un zaķus)*

2.1. Katram dzīvniekam jābūt pietiekami lielai vietai, lai varētu stāvēt, apgulties un, izņemot liellopus, ko tur katru atsevišķi, apgriezties.

2.2. Aplokā dzīvniekus tur drošībā, rūpējoties, lai tie neizbēgtu, un pasargājot tos no plēsoņām.

2.3. Katram aizgaldam pievieno skaidri saskatāmu zīmi, kurā norāda dzīvnieku ierašanās datumu un laiku, kā arī (izņemot lopus, ko tur atsevišķi) maksimālo dzīvnieku skaitu, ko tajā tur.

2.4. Katrā kautuves darba dienā pirms dzīvnieku atvešanas jāsigatavo un tūlītējai izmantošanai jānodrošina to dzīvnieku izolācijas aploki, kam nepieciešama īpaša aprūpe.

2.5. Dzīvnieku labturības inspektors vai atbilstīga kompetenta persona regulāri kontrolē aplokā izvietoto dzīvnieku stāvokli un veselību.

▼B*3. Dzīvnieku atasiņošana*

3.1. Ja viena un tā pati persona ir atbildīga par dzīvnieku apdullināšanu, važošanu, pacelšanu un atasiņošanu, tad šī persona visas minētās darbības veic secīgi ar vienu dzīvnieku pirms procedūras atkārtošanas ar nākamo dzīvnieku.

3.2. Vienkāršas apdullināšanas gadījumā vai kaušanas atbilstīgi 4. panta 4. punktam gadījumā sistemātiski pārtrauc abas miega artērijas vai asinsvadus, no kuriem tās atdalās. Elektrostimulāciju veic tikai tad, kad ir pārbaudīts, ka dzīvnieks zaudējis samaņu. Turpmāku apstrādi un plaucēšanu veic vienīgi tad, kad ir pārbaudīts, ka dzīvnieks zaudējis samaņu.

3.3. Putnus nedrīkst nokaut ar automātiskajiem kakla cirtņiem, ja nav iespējams pārliecināties, ka kakla cirtņi ir sekmīgi pārgriezuši abus asinsvadus. Ja kakla cirtņi izrādījušies neefektīvi, putnu nekavējoties nokauj.

IV PIELIKUMS

KVALIFIKĀCIJAS EKSĀMENA PRASĪBU ATBILSTĪBA VEICAMAJĀM DARBĪBĀM

(kā minēts 21. pantā)

Kaušanas darbības, kas uzskaitītas 7. panta 2. punktā	Kvalifikācijas eksāmena temati
Visas darbības, kas uzskaitītas 7. panta 2. punkta a) līdz g) apakšpunktā:	Dzīvnieku uzvedība, dzīvnieku ciešanas, samaņa un jutīgums, dzīvnieku stress.
a) apiešanās ar dzīvniekiem un to aprūpe pirms to savaldīšanas;	Apiešanās ar dzīvniekiem un to savaldīšanas praktiskie aspekti.
b) dzīvnieku savaldīšana apdullināšanas vai nonāvēšanas nolūkā;	Mehāniskas savaldīšanas gadījumā – ražotāju instrukciju pārzināšana par izmantotās savaldīšanas ierīces veidu.
c) dzīvnieku apdullināšana;	Dzīvnieku savaldīšanas paņēmieni praktiskie aspekti un ražotāju instrukciju pārzināšana par izmantoto apdullināšanas ierīču veidu. Apdullināšanas un/vai nonāvēšanas rezerves paņēmieni. Apdullināšanas un/vai nonāvēšanas iekārtu tehniskās apkopes pamati un tīrīšana.
d) efektīvas apdullināšanas novērtēšana;	Apdullināšanas efektivitātes uzraudzība. Apdullināšanas un/vai nonāvēšanas rezerves paņēmieni.
e) dzīvu dzīvnieku iekāršana važās vai pacelšana;	Apiešanās ar dzīvniekiem un to savaldīšanas praktiskie aspekti. Apdullināšanas efektivitātes uzraudzība.
f) dzīvu dzīvnieku atasiņošana;	Apdullināšanas efektivitātes un dzīvības pazīmju neesamības uzraudzība. Apdullināšanas un/vai nonāvēšanas rezerves paņēmieni. Atasiņošanas nažu piemērota lietošana un apkope.
g) kaušana saskaņā ar 4. panta 4. punktu.	Atasiņošanas nažu piemērota lietošana un apkope. Dzīvības pazīmju neesamības uzraudzība.
Nonāvēšanas darbības, kas uzskaitītas 7. panta 3. punktā	Kvalifikācijas eksāmena temati
Kažokzvēru nonāvēšana	Apiešanās ar dzīvniekiem un to savaldīšanas praktiskie aspekti. Dzīvnieku savaldīšanas paņēmieni praktiskie aspekti un zināšanas par apdullināšanas ierīču ražotāju instrukcijām. Apdullināšanas un/vai nonāvēšanas rezerves paņēmieni. Apdullināšanas efektivitātes uzraudzība un nāves apstiprināšana. Apdullināšanas un/vai nonāvēšanas iekārtu tehniskās apkopes pamati un tīrīšana.